

Hankeaika:
1.10.2024-30.9.2026
Rahoitus:
Euroopan maaseuturahasto

Euroopan unionin
osarahoittama

Kylävara

paikallisen varautumisen perustana

Kesäkuu 2025

Suomen Kylät
Finlands Byar

Miten paikallinen yhteisö voi parantaa varautumista ja kriisinkestävyyttä?

Mihin kylillä varaudutaan?

arjen turvallisuus

varautuminen

vaste

normaaliolot

- ✓ naapuriapu
- ✓ huolenpito haavoittuvassa asemassa olevista kyläläisistä
- ✓ yksinäisyys
- ✓ yhteisöllisyys
- ✓ luottamus
- ✓ turvallisuuden tunne
- ✓ yhteisön tuoma turva

lyhytkestoinen häiriö tai kriisi

- ✓ myrskytuhojen raivaus
- ✓ sähkökatko
- ✓ vesihuollon häiriö
- ✓ liikenneonnettomuus
- ✓ tulipalo
- ✓ kadonneen henkilön etsintä
- ✓ vakava väkivallanteko
- ✓ haavoittuvassa asemassa olevien kyläläisten tilanteen tsekkaaminen esim. myrskyn jälkeen
- ✓ kännykät eivät toimi, nettiyhteydet ovat nurin

pidempiaikainen häiriö tai kriisi

- ✓ pitkäaikainen sähkökatko tai häiriö vesihuollossa
- ✓ laaja maastopalo, evakuoinnit mahdollisia
- ✓ perhe menettää kodin tulipalossa
- ✓ vakava ympäristövahinko
- ✓ vakava epidemia tai pandemia
- ✓ vakava väkivallanteko
- ✓ haasteita päivittäistavarahuollossa
- ✓ kännykät eivät toimi, nettiyhteydet ovat nurin

poikkeusolot

- ✓ sotilaallinen uhka tai hyökkäys
- ✓ valtiojohdon julistama poikkeustila, valmiuslaki
- ✓ väestön siirtymistä ja evakointeja: osalta alueita siirrytään pois, osa alueista vastaanottaa väestöä
- ✓ väestönsuojelu ja huoltovarmuus harvaan asutuilla alueilla

"pehmeä" turvallisuus

"kova" turvallisuus

Liikenneonnettomuus

Kiinteistön tulipalo

Laaja maastopalo

Häiriö sähköjakelussa

Häiriö vesihuollossa

Häiriö viestintäverkoissa

Häiriö elintarvikehuollossa

Ympäristövahinko

Säteilyonnettomuus

Laajat myrskytuhot

Vakava epidemia/pandemia

Kadonneen henkilön etsintä

Huolenpito ikääntyneistä/yksin asuvista

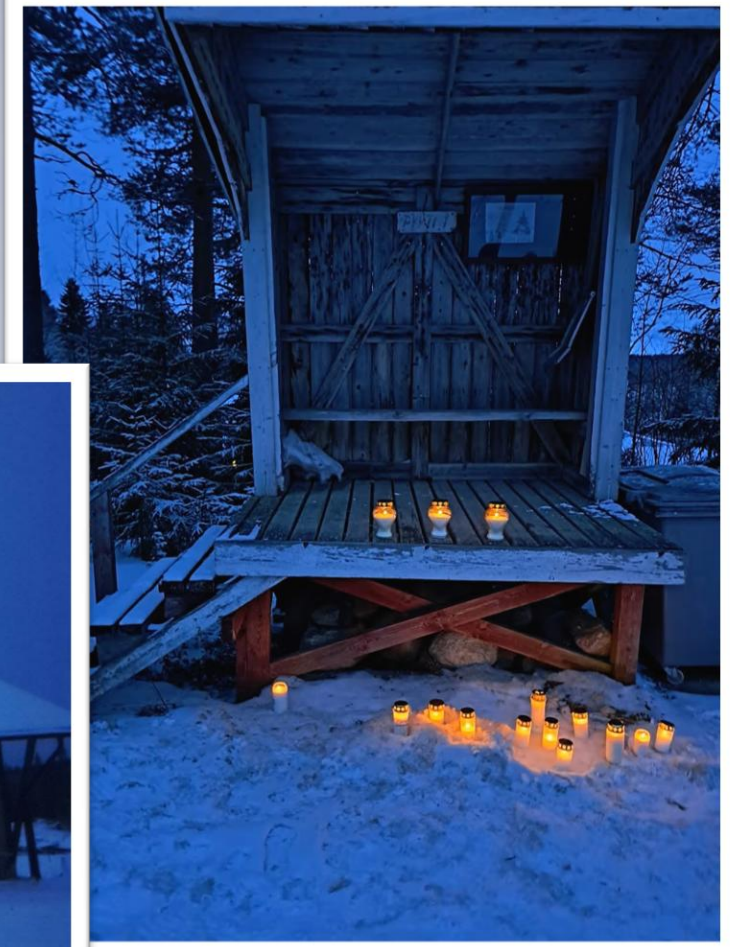
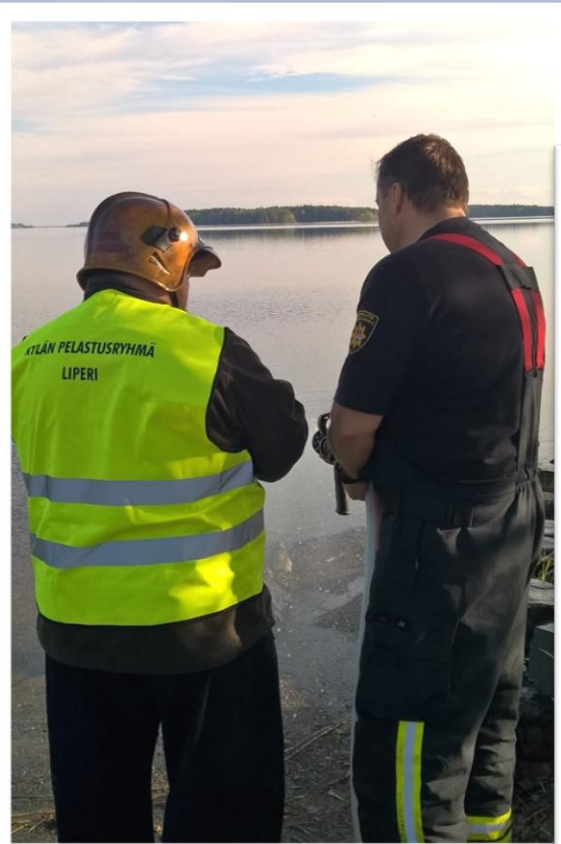
Yksittäisen kyläläisen/perheen vakava kriisi

Laajamittainen maahantulo

Sotilaallinen kriisi

Muu, mikä?

Paikallinen yhteisöllinen varautuminen ja turvallisuustyö on...

Kotihoito
matkalla
asiakkaan luo

Paikallinen yhteisöllinen varautuminen ja turvallisuustyö on...

- ✓ yhteisön huolenpitoa, arjen turvallisuutta ja naapuriapua

- ✓ yhdessä sovittuja ja harjoiteltuja toimintatapoja häiriötilanteiden varalle

- ✓ paikallisten asukkaiden vapaaehtoista toimintaa

- ✓ paikallistuntemusta ja valppaita silmiä

Kylävara-
hankkeen
tavoitteena
on selkeyttää
näitä

Toimivia yhteisölähtöisiä kylä-
turvallisuuden ja varautumisen
käytäntöjä, hyviä esimerkkejä ja
toimijoita on olemassa.

Monista käytännön esi-
merkeistä huolimatta
sekä kyläturvallisuuden
kokonaiskuva että
kylien paikka kokonais-
turvallisuuden ketjussa
on ollut hahmottumaton.

Valtakunnallisen
Kylävara-hankkeen
tärkein tehtävä
on määritellä
**kylävara-
konsepti**

Kylävara-hanke

1. kokoaa ja välittää tietoa kylille niiden toimiessa turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi ja erilaisiin häiriö-, onnettomuus- ja kriisitilanteisiin tai poikkeusoloihin varautumiseksi
2. tuo kylät osaksi kokonaisturvallisuudesta käytävää laajempaa keskustelua ja kehittämistä

Kylävara

- ✓ kokoaa
- ✓ viestii
- ✓ välittää
- ✓ verkostoi
- ✓ konseptoi

Kylävara-konsepti rakentuu...

alustavaa jäsennystä,
työstöversio

Kylien varautumis- ja
turvallisuustyö on

1. suunnittelua
2. koulutusta ja harjoituksia
3. infraa ja investointeja
4. tiedonkulun varmistamista
5. yhdessä sovittuja toimintatapoja
6. yhteistyötä!

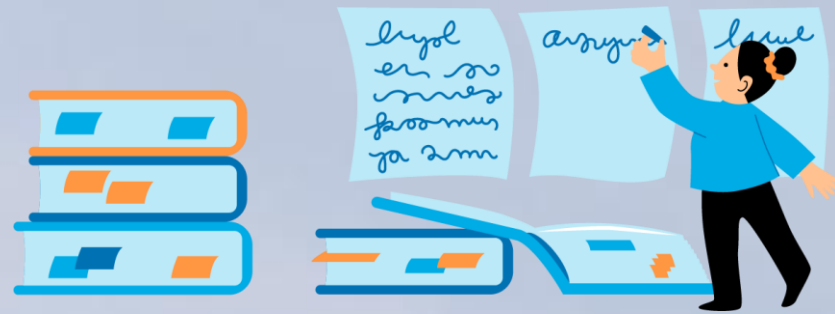
- ✓ kyläturvallisuuskysely
- ✓ kyläturvallisuussuunnitelma
- ✓ kuntatasoinen kyläturvallisuussuunnitelma
- ✓ roolien ja tehtävien hahmottamista
- ✓ säännöllistä koulutusta, harjoituksia, testauksia
- ✓ myös eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa
- ✓ aggregaatteja
- ✓ kyläradioita
- ✓ sydäniskureita
- ✓ kylätalosta kylävalmiustalo
- ✓ kylävalmiustalon varusteet
- ✓ kylätalon energiaremontti
- ✓ häiriö- ja vaaratilanteiden viestintäohje
- ✓ viestintäyhteistyö viranomaisten kanssa
- ✓ kyläradiotoiminnan kokonaisuus
- ✓ yhteistyö kunnan, HVAn ja pelan kanssa
- ✓ yhteistyö: Vapepa, VPK, radioamatöörit, metsästäjät jne
- ✓ kyläturvaryhmän/turvallisuusvastaavien nimeäminen
- ✓ varautumisen vuosikello
- ✓ naapuriapuryhmät
- ✓ kylien pelastusryhmät / kyläturvaryhmät
- ✓ sydäniskuriryhmät

Paikalliset yhteisöt osana kokonaisturvallisuutta

Paikallisten yhteisöjen merkitys osana kokonaisturvallisuutta

VNTEAS tutkimus 25.3.2025

Paikallinen kansalaistoiminta yhteiskunnan resilienssin lisääjänä

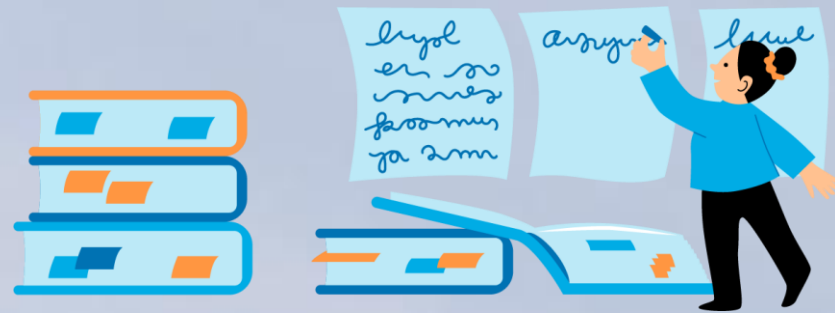
Helsingin yliopisto
Suomen ympäristökeskus
Demos Helsinki

tietokayttoon.fi

Kansalaistoiminta vahvistaa sekä **perus**resilienssiä että **akuutti**resilienssiä

- ✓ Kaikki yhdessä tekeminen luo valmiutta myös häiriöistä selviämiseen
- ✓ Naapurit ja läheltä löytyvät yhteisöt ovat avun järjestymisessä ja kriiseistä selviämisessä keskeisiä
- ✓ Kansalaistoiminnassa muovautuvat sosiaaliset suhteet, vuorovaikutuskäytännöt ja luottamus vaikuttavat paikallisen yhteisön kykyyn toimia ennakoivasti
 - ✓ häiriötilanteisiin varautumisessa ja myös
 - ✓ pitkäjänteisemmin hitaisiin muutoksiin mukautumisessa

Paikallinen kansalaistoiminta täydentää viranomaisvetoista “kovaa” turvallisuutta

VNTEAS tutkimus 25.3.2025

Paikallinen
kansalaistoiminta
yhteiskunnan
resilienssin lisääjänä

Helsingin yliopisto
Suomen ympäristökeskus
Demos Helsinki

tietokayttoon.fi

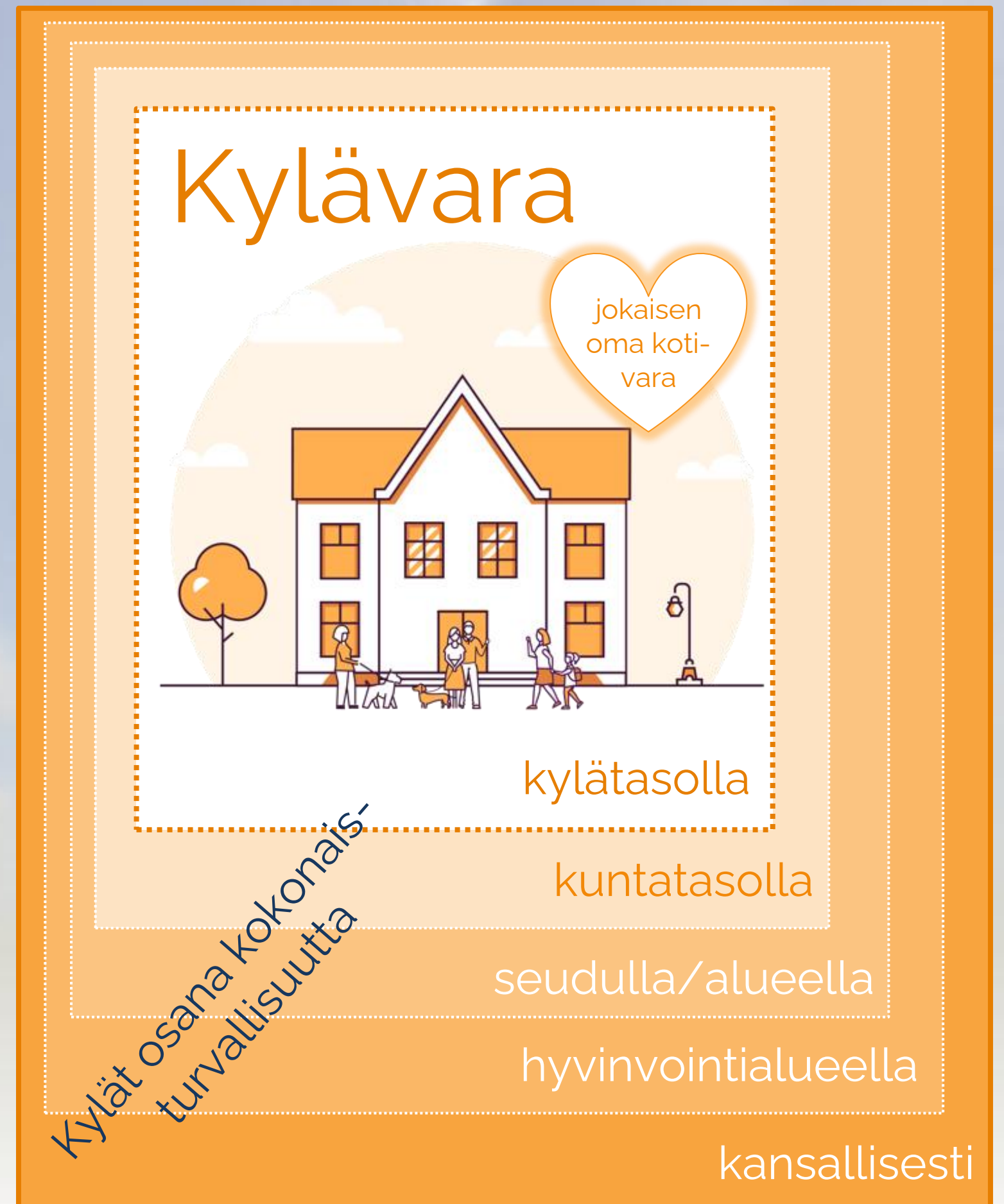
Paikallinen yhteisöllinen kansalaistoiminta luo pohjan kokonais- turvallisuudelle ja resilienssille

Paikallinen yhteisöllinen varautuminen ja turvallisuuustyö on yhteistyötä

1. kyläläisten kesken
2. kylän eri
toimijoiden kesken
3. viranomaistahojen
kanssa

Vapepa
SPR
VPK
radioamatöörit
reserviläiset
metsästäjät
martat
jne

kunnat
hyvinvointialueet
pelastustoimi
rajavartiolaitos
poliisi

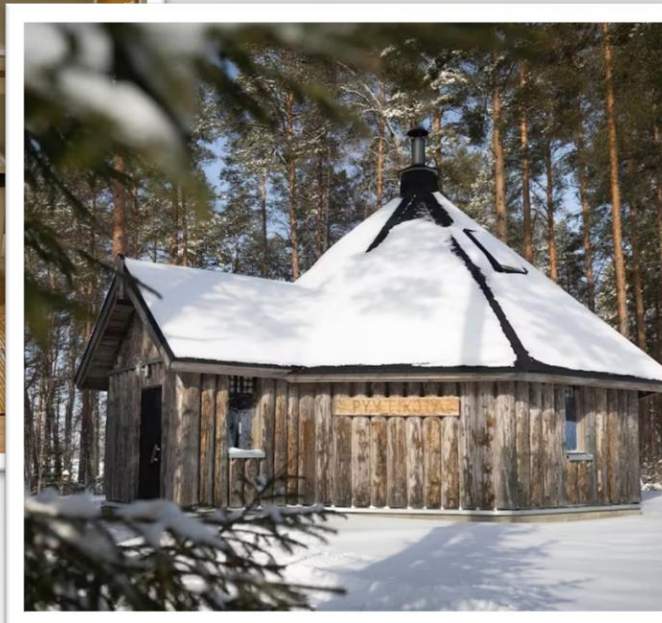
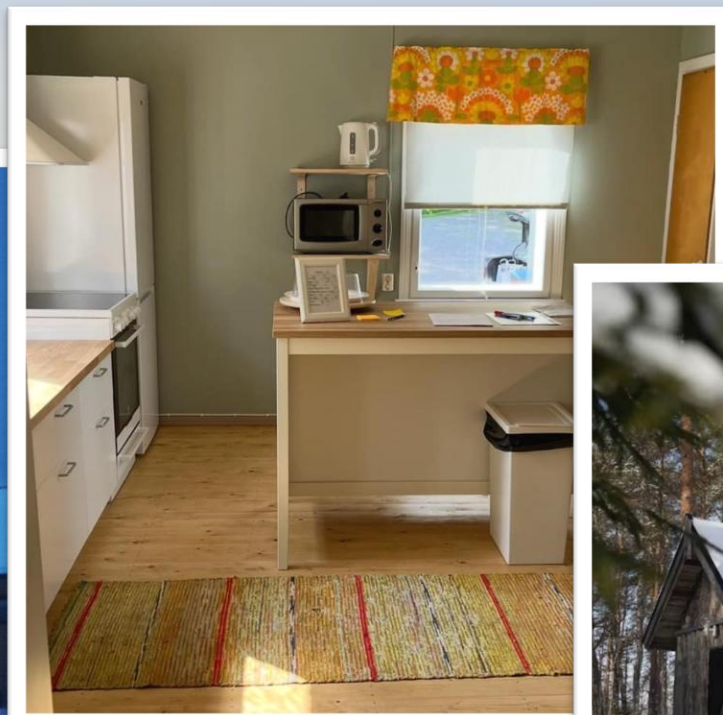
Ajankohtaista Kylävara -hankkeessa

Ajankohtaista Kylävara-hankkeessa

Kylätalokartoitus

- ✓ Kartoituksessa kootaan tiedot kylillä sijaitsevista kiinteistöistä ja kohteista, jotka voivat toimia erilaisissa häiriö-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa kyläläisten kokoontumispaikkana ja infopisteenä
- ✓ Kartoitus tehdään koko Suomessa

Kyläradiot

- ✓ Miten tieto kulkee, kun tavanomaiset viestintäkeinot eivät toimi?
- ✓ Kyläradiot kiinnostavat alueilla kautta Suomen
- ✓ Tiedon ja kehittäjäkumppanien kysyntä on suurta
- ✓ Kyläradio-hanketreffien 3.6.2025 tallenne ja materiaalit: suomenkylat.fi/materiaalipankki

Euroopan unionin
osarahoittama

Tilaa Kylävara-uutiskirje:

Suomen Kylät ry Kylävara-hanke

projektipäällikkö Ritva Pihlaja
ritva.pihlaja@suomenkylat.fi
045 3410 394

viestintäasiantuntija Nea Kukkonen
nea.kukkonen@suomenkylat.fi
040 686 2604

Suomen Kylät
Finlands Byar